

Zadeva C-394/23

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

28. junij 2023

Predložitveno sodišče:

Conseil d'État (Francija)

Datum predložitvene odločbe:

21. junij 2023

Tožeča stranka:

Association Mousse

Tožena stranka:

Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL)

SNCF Connect

CONSEIL D'ÉTAT (DRŽAVNI SVET, FRANCIJA),

ki odloča

o sporu

[...] (ni prevedeno)

na podlagi naslednjega postopka:

Združenje Mousse s tožbo in dvema replikama, ki so bile v tajništvu oddelka za spore Conseil d'Etat (državni svet, Francija) evidentirane 21. maja 2021 oziroma 3. junija 2022, Conseil d'Etat (državni svet) predlaga, naj:

(1) zaradi prekoračitve pooblastil razglasi ničnost odločbe z dne 23. marca 2021, s katero je Commission nationale de l'informatique et des libertés (nacionalna komisija za informatiko in svoboščine) zavrnila njegovo pritožbo zoper družbo, ki upravlja spletno mesto OUL.sncf;

(2) pred odločitvijo o teh predlogih Sodišču Evropske unije predloži [dve vprašanji za predhodno odločanje] [...] (ni prevedeno):

[...] (ni prevedeno) [predlog vprašanj za predhodno odločanje];

(3) družbi SNCF Connect, ki upravlja spletno mesto, naloži, naj odpravi obveznost, da se za izvedbo nakupa izpolni polje „gospod“ ali „gospa“, naj iz svojih baz podatkov izbriše informacije, zbrane z uporabo tega polja, in naj, če bi družba želela zbirati podatke „o spolu“, doda eno ali več dodatnih izbir, ki niso binarne, kot je „nevtralen“ ali „drugo“;

[...] (ni prevedeno) Združenje Mousse trdi, da:

– obveznost, da se za nakup vozovnice, kartice ugodnosti ali predplačniške vozovnice na spletnem mestu „SNCF Connect“ izpolni ena od dveh rubrik „gospod“ ali „gospa“, ne ustreza zahtevam zakonitosti, poštenosti in preglednosti iz člena 5(1)(a) Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov, znane kot „SUVP“, ker stranka ne da svoje privolitve, ker take navedbe niso potrebne niti za izvajanje pogodbe niti za izpolnitev zakonske obveznosti in ker niso potrebne niti za namene zakonitih interesov, medtem ko je posledica tega kršitev pravice do potovanja brez navedbe naziva in pravice do spoštovanja zasebnega življenja, iz katere izhajata predvsem svoboda proste opredelitve svojega spolnega izraza, in tveganje diskriminacije;

– ta obveznost ni navedena v pravnih informacijah na spletnem mestu niti v splošnih pogojih prodaje; poleg tega niso navedeni identiteta in kontaktni podatki upravljavca niti pravna podlaga za obdelavo; načeli poštenosti in preglednosti iz člena 5(1)(a) SUVP in pravica do pridobitve informacij, ki jo zagotavlja člen 13 te uredbe, so tako kršena;

– ta obveznost ne izpolnjuje nobenega od namenov, navedenih v pogodbi na spletu; okoliščina, da se v poslovnih korespondenci uporabljata izraza „gospod“ in „gospa“, ne more zadostovati za to, da bi bilo zbiranje teh podatkov nujno; v tujini nekateri prevozniki tega ne zahtevajo; poleg tega družba OUI.sncf v stikih s svojimi strankami ne uporablja nazivov; obveznost je zato v nasprotju z načelom najmanjšega obsega podatkov iz člena 5(1)(c) SUVP;

– za nekatere osebe ti navedbi ne ustrežata realnosti in ne upoštevata dejstva, da se ta realnost lahko spremeni; izpodbijana obveznost je zato v nasprotju z načeloma točnosti in posodobljenosti iz člena 5(1)(d) SUVP ter te osebe izpostavlja tveganju diskriminacije; poleg tega za državljane držav, ki dopuščajo navedbo „nevtralnega spola“, obveznost krši načelo vzajemnega priznavanja, svobodo opravljanja storitev in svobodo gibanja, ki jih zagotavlja pravo Evropske unije.

Nacionalna komisija za informatiko in svoboščine z odgovoroma na tožbo, evidentiranima 5. maja 2022 in 30. maja 2023, predlaga zavrnitev tožbe oziroma podredno predložitev vprašanja za predhodno odločanje Sodišču Evropske unije. Trdi, da navedeni tožbeni razlogi niso utemeljeni.

Družba SNCF Connect z odgovoroma na tožbo, evidentiranima 19. januarja in 31. maja 2023, predlaga, naj se tožba zavrne in združenju Mousse naloži plačilo zneska v višini 10.000 EUR na podlagi člena L.761-1 code de justice administrative (zakonik o upravnem sodstvu). Trdi, da navedeni tožbeni razlogi niso utemeljeni.

ob upoštevanju drugih listin iz spisa;

ob upoštevanju:

- [...] (ni prevedeno) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin;
- Pogodbe o Evropski Uniji;
- Pogodbe o delovanju Evropske unije;
- Listine Evropske unije o temeljnih pravicah;
- Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27 aprila 2016;
- [...] (ni prevedeno);
- zakona št. 78-17 z dne 6. januarja 1978;
- [...] (ni prevedeno);

[...] (ni prevedeno) ob upoštevanju naslednjega:

- 1 Združenje Mousse je pri Commission nationale de l'informatique et des libertés (nacionalna komisija za informatiko in svoboščine (CNIL)) vložilo pritožbo zoper družbo SNCF Voyageurs, ki jo je pozneje nasledila družba OUI.sncf, zdaj pa družba SNCF Connect, ker so bili pogoji, pod katerimi so se zbirali in evidentirali podatki o nazivu strank ob nakupu vozovnic za vlak, predplačniških vozovnic in kartic ugodnosti na spletnem mestu ali v aplikacijah družbe, v nasprotju z nekaterimi določbami Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES, znane kot SUVP. Komisija CNIL je z dopisom z dne 23. marca 2021 združenje obvestila, da

po njenem mnenju dejstva, ki se očitajo družbi, ne pomenijo kršitve določb SUVP in da zato pritožbo zaključuje. Združenje Mousse predlaga razglasitev ničnosti te odločbe, poleg tega pa tudi, naj se proti družbi SNCF Connect izda sodna odredba in naj se ji naloži upravna globa.

- 2 Člen 8 loi du 6 janvier 1978 relative à l’informatique, aux fichiers et aux libertés (zakon z dne 6. januarja 1978 o informatiki, zbirkah in svoboščinah) določa: „*I. Nacionalna komisija za informatiko in svoboščine je neodvisen upravni organ. Je nacionalni nadzorni organ v smislu in za uporabo Uredbe (EU) 2016/679 z dne 27. aprila 2016. Opravlja naslednje naloge:/ [...] (2) zagotavlja, da se osebni podatki obdelujejo v skladu z določbami tega zakona ter drugimi določbami v zvezi z varstvom osebnih podatkov iz zakonov in drugih predpisov, prava Evropske unije in mednarodnih obveznosti Francije. V ta namen:/ [...] (d) obravnava ugovore, peticije in pritožbe, ki jih vložijo posamezniki, na katerega se nanašajo osebni podatki, oziroma organ, organizacija ali združenje, v potrebnem obsegu preuči ali preišče predmet ugovora ter vložnika ugovora v razumnem roku obvesti o stanju in izidu preiskave, zlasti če je potrebna nadaljnja preiskava ali usklajevanje z drugim nadzornim organom [...].“*
- 3 Iz določb, navedenih v točki 2, izhaja, da je nacionalna komisija za informatiko in svoboščine (CNIL), pri kateri sta vložena pritožba ali ugovor, da bi izvedla svoja pooblastila, pristojna, da preuči dejstva, ki so podlaga za pritožbo ali ugovor, in odloči o nadaljnjih ukrepih. V ta namen ima široko diskrecijsko pravico in lahko upošteva resnost zatrjevanih kršitev glede na zakonodajo ali predpise, za izvajanje katerih je pristojna, resnost dokazov v zvezi s temi dejstvi, datum storitve kršitev, okvir, v katerem so bile storjene kršitve, in na splošno vse splošne interese, za katere je odgovorna. Vložnik pritožbe lahko zavrnitev nadaljnega ukrepanja v zvezi s pritožbo s strani komisije CNIL predloži sodišču, pristojnemu za odločanje o prekoračitvi pooblastil. Sodišče je pristojno, da če je to primerno, to zavrnitev graja iz razloga zunanje nezakonitosti in – v zvezi z utemeljenostjo odločbe – v primeru napačne ugotovitve dejanskega stanja ali napačne uporabe prava, očitne napake pri presoji ali zlorabe pooblastil. Kadar pa vložnik pritožbe trdi, da upravljavec ni spoštoval pravic, ki jih zakon posamezniku, na katerega se nanašajo osebni podatki, zagotavlja v zvezi z njegovimi osebnimi podatki, zlasti pravic do dostopa, popravka, izbrisa, omejitve in ugovora iz členov 49, 50, 51, 53 in 56 zakona z dne 6. januarja 1978 o informatiki, zbirkah in svoboščinah, se diskrecijska pravica komisije CNIL, da odloči o nadaljnjih ukrepih v zvezi s tem, izvaja ob upoštevanju narave zadevne individualne pravice pod popolnim nadzorom sodišča, pristojnega za odločanje o prekoračitvi pooblastil.
- 4 Iz listin v spisu izhaja, da združenje Mousse zaradi prekoračitve pooblastil predlaga razglasitev ničnosti odločbe z dne 23. marca 2021, s katero je predsednica komisije CNIL zaključila njegovo pritožbo v zvezi s pogoji, pod katerimi je družba OUI.sncf, zdaj družba SNCF Connect, zbirala in obdelovala podatke o nazivu svojih strank.

- 5 Člen 5 SUVP določa: „1. Osebni podatki morajo biti: (a) obdelani zakonito, pošteno in na pregleden način v zvezi s posameznikom, na katerega se nanašajo osebni podatki [...]; (c) ustrezni, relevantni in omejeni na to, kar je potrebno za namene, za katere se obdelujejo; (d) točni in, kadar je to potrebno, posodobljeni; sprejeti je treba vse razumne ukrepe za zagotovitev, da se netočni osebni podatki brez odlašanja izbrišejo ali popravijo ob upoštevanju namenov, za katere se obdelujejo.“ Člen 6 SUVP določa: „1. Obdelava je zakonita le in kolikor je izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev: (a) posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, je privolil v obdelavo njegovih osebnih podatkov v enega ali več določenih namenov; (b) obdelava je potrebna za izvajanje pogodbe, katere pogodbeni stranka je posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, ali za izvajanje ukrepov na zahtevo takega posameznika pred sklenitvijo pogodbe; (c) obdelava je potrebna za izpolnitev zakonske obveznosti, ki velja za upravljavca; (d) obdelava je potrebna za zaščito življenjskih interesov posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, ali druge fizične osebe; (e) obdelava je potrebna za opravljanje naloge v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu; (f) obdelava je potrebna zaradi zakonitih interesov, za katere si prizadeva upravljavec ali tretja oseba, razen kadar nad takimi interesi prevladajo interesi ali temeljne pravice in svoboščine posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, ki zahtevajo varstvo osebnih podatkov, zlasti kadar je posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, otrok./ Točka(f) prvega pododstavka se ne uporablja za obdelavo s strani javnih organov pri opravljanju njihovih nalog.“ Člen 13 SUVP upravljavcu nalaga obveznost zagotovitve informacij vsaki osebi, katere osebni podatki se zbirajo. Nazadnje, člen 21 te uredbe daje posamezniku, na katerega se nanašajo osebni podatki, pravico, da na podlagi razlogov, povezanih z njegovim posebnim položajem, kadar koli ugovarja obdelavi osebnih podatkov v zvezi z njim, ki temelji na členu 6(1)(f).
- 6 Združenje Mousse je v okviru pritožbe, ki jo je vložilo pri komisiji CNIL, trdilo, da morajo stranke za spletni nakup vozovnice za vlak, predplačniške vozovnice ali kartice ugodnosti na spletnem mestu ali v aplikaciji „OUI.sncf“, zdaj SNCF Connect, obvezno navesti svoj naziv, pri čemer lahko izbirajo med navedbama „gospod“ ali „gospa“. Po njegovem mnenju tako zbiranje podatkov ni zakonito v smislu člena 5(1)(a) SUVP, ker ne temelji na nobeni od podlag iz člena 6(1), ker krši načeli najmanjšega obsega zbiranja podatkov in točnosti, ki sta prav tako določeni v členu 5(1)(c) in (d), ter ker družba SNCF ne izpolnjuje zahtev glede preglednosti in zagotavljanja informacij, ki izhajajo iz člena 5(1)(a) in člena 13. Trdi, da družba teh podatkov ne bi smela zbirati oziroma da bi morala vsaj ponuditi eno ali več dodatnih možnosti, kot sta „nevtralen“ ali „drugo“.
- 7 Komisija CNIL je pri odločitvi, da zaključi pritožbo, ki je bila vložena pri njej, po eni strani poudarila, da je v okviru opravljanja prevoznih storitev s strani družbe pravna podlaga za obdelavo podatkov pogodba, sklenjena z njeno stranko. Tako je v zvezi z različnimi pravnimi podlagami iz člena 6(1) SUVP menila le, da sporna obdelava spada pod obdelavo iz točke (b), v skladu s katero je obdelava zakonita, če je „potrebna za izvajanje pogodbe, katere pogodbeni stranka je posameznik,

na katerega se nanašajo osebni podatki, ali za izvajanje ukrepov na zahtevo takega posameznika pred sklenitvijo pogodbe“. Po drugi strani je menila, da se lahko zbiranje podatkov o nazivih strank šteje za nujno glede na namene obdelave v smislu člena 5(c) in da se zato lahko šteje, da izpolnjuje zahtevo glede najmanjšega obsega podatkov, saj naslavljanje strank z njihovimi nazivi ustreza običajni praksi v civilnih, poslovnih in upravnih komunikacijah. V svojo obrambo trdi zlasti, da bi se lahko obdelava podatkov o nazivih štela za nujno tudi za namene zakonitih interesov družbe SNCF Connect v smislu člena 6(1)(f) in da bi lahko v tem primeru posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, glede na svoj posebni položaj uveljavljali pravico do ugovora, ki jim jo zagotavlja člen 21.

- 8 Vprašanje, ali se lahko za presojo, ali je zbiranje podatkov ustrezno, relevantno in omejeno na to, kar je potrebno, v smislu člena 5(1)(c) SUVP in nujnosti njihove obdelave v smislu člena 6(1)(b) in (f) SUVP upoštevajo splošno sprejete prakse v civilnih, poslovnih in upravnih komunikacijah, tako da bi se lahko zbiranje podatkov o nazivih strank, omejeno na navedbi „gospod“ ali „gospa“, štelo za zakonito, ne da bi ga oviralo načelo najmanjšega obsega podatkov, povzroča težave pri razlagi prava Evropske unije, ki je odločilna za rešitev spora, o katerem mora odločiti Conseil d’Etat (državni svet). Enako velja za vprašanje, ali je treba za presojo nujnosti obveznega zbiranja in obdelave podatkov v zvezi z nazivom strank ter kadar nekatere stranke menijo, da se ne uvrščajo v nobenega od obeh nazivov in da zbiranje tega podatka v njihovem primeru ni relevantno, upoštevati dejstvo, da lahko stranke po tem, ko so ta podatek zagotovile upravljavcu, da bi koristile ponujeno storitev, uveljavljajo svojo pravico do ugovora proti njegovi uporabi in hrambi na podlagi svojega posebnega položaja v skladu s členom 21 SUVP. Zato je treba ti vprašanji predložiti Sodišču Evropske unije na podlagi člena 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije in do njegove odločitve prekiniti odločanje o tožbi, ki jo je vložilo tožeče združenje.

JE ODLOČIL:

[...] (ni prevedeno) Odločanje o tožbi, ki jo je vložilo združenje Mousse, se prekine, dokler se Sodišče Evropske unije ne izreče o naslednjih vprašanjih:

1. Ali se lahko za presojo, ali je zbiranje podatkov ustrezno, relevantno in omejeno na to, kar je potrebno, v smislu člena 5(1)(c) SUVP in nujnosti njihove obdelave v smislu člena 6(1)(b) in (f) SUVP upoštevajo splošno sprejete prakse v civilnih, poslovnih in upravnih komunikacijah, tako da bi se lahko zbiranje podatkov o nazivih strank, omejeno na navedbi „gospod“ ali „gospa“, štelo za nujno, ne da bi ga oviralo načelo najmanjšega obsega podatkov?

2. Ali je treba za presojo nujnosti obveznega zbiranja in obdelave podatkov v zvezi z nazivom strank ter kadar nekatere stranke menijo, da se ne uvrščajo v nobenega od obeh nazivov in da zbiranje tega podatka v njihovem primeru ni relevantno, upoštevati dejstvo, da lahko po tem, ko so stranke ta podatek zagotovile upravljavcu, da bi koristile ponujeno storitev, uveljavljajo svojo

pravico do ugovora proti njegovi uporabi in hrambi na podlagi svojega posebnega položaja v skladu s členom 21 SUVP?

[...] (ni prevedeno)

DELOVNI DOKUMENT